

*Міністерство освіти і науки України
Одеський державний екологічний університет*

ЗБІРНИК
тез за матеріалами студентської наукової конференції молодих вчених
Одеського державного екологічного університету
(06-10 травня 2019 р.)

**ОДЕСА
2019**

АГРОКЛІМАТИЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКА В КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСТІ

Посіви соняшнику за своєю площею в Кіровоградській області залишаються на першому місці серед інших сільськогосподарських культур. Соняшник вирощують у всіх районах області, його частка в посівах всіх сільгоспкультур у 2018 році становила 34,5 %. Для отримання стабільних і високих урожаїв актуальним є дослідження тепло - та волого забезпечення посівів соняшнику на досліджуваній території.

Одним з ефективних технологічних прийомів вирощування сільськогосподарських культур є термін сівби. Аналіз отриманих даних показав, що у Кіровоградській області сівбу соняшника проводять у середині третьої декади квітня (25.04), на півдні області термін сівби на тиждень раніше (18.04), у всіх районах дотримуються потреби соняшнику до тепла, тобто температура ґрунту в цей термін дорівнює 7...8 °С.

Сходи з'являються на початок другої декади травня (11.05), на півдні раніше на шість днів (05.05). Період сівба-сходи проходить в оптимальному режимі тепло і вологозабезпеченості. Середня температура повітря дорівнює 14 °С, а вологозабезпеченість становить 75%., при цьому накопичується сума ефективних температур близько 83 °С.

Температурний режим у період вегетації від сходів до досягання є оптимальним для даної культури. Середня температура в середньому по області дорівнює 19,3°С, відхилення на півночі області становлять -0,4°С, а на півдні + 0,5 °С. Сума ефективних температур знаходиться в межах 1064...1286 °С. Оцінка забезпеченості соняшника вологою показала, що кількість опадів за досліджуваний період вегетації в середньому по області складає 214 мм. Випадання опадів має неоднорідний характер, тому у північно-східній частині кількість опадів є більшою на 7%, а у південно-західній – на 7...17%. На півдні області навпаки сума опадів є меншою за середню на 7...14%.

На вологозабезпеченість посівів значно впливають запаси продуктивної вологі в ґрунті, які в свою чергу залежать від гранулометричного складу останніх. Встановлено, що в реградованих важко суглинкових чорноземах, що розповсюджені в лісостеповій частині області на дату сходів запаси становили 77...79% від найменшої вологоємності, у чорноземах звичайних легко глинистих і важко суглинкових степової зони 69...76%, що свідчить про добрий водний режим ґрунту. Розрахунки показали, що вологозабезпеченість посівів соняшнику за період сходів – досягання в середньому по області складають 83%.

Скороход Г.П. маг. гр. МЗА - 18

Науковий керівник: Жигайло О.Л., к.геогр.н., доцент

Кафедра Агрометеорології та агроєкології

АНАЛІЗ АГРОГІДРОЛОГІЧНОГО СТАНУ ҐРУНТІВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

Ґрунтова волога є одним із головних факторів життя рослин. Волога у шарі розповсюдження коріння – практично єдине джерело водозабезпеченості рослин. Поглинена корінням вода переносить з собою розчинні поживні речовини, підтримує тургор листя, йде на будову органічних сполук, забезпечує терморегуляцію рослин.

Вивчення взаємозв'язків води з ґрунтом, пересування води у ґрунті та засвоєння її рослинами дозволило встановити, що за змін вологи у ґрунті спостерігаються деякі вузли, в яких змінюється поведінка води, її властивості та споживання рослинами. Такі вузли називаються агрогідрологічними властивостями. До них відноситься недоступна рослинам волога, максимальна гігроскопічність, вологість стійкого в'янення, найменша вологоємність, капілярна вологоємність і повна вологоємність.

Для аналізу були обрані дві характеристики агрогідрологічних властивостей ґрунтів: найменша вологоємність і повна вологоємність. Дані показники залежать від типу і механічного складу ґрунту і добре характеризують вологоспоживання рослин. Спостереження за агрогідрологічним станом ґрунтів в Миколаївській області проводиться на метеорологічних станціях: Первомайськ, Вознесенськ, Баштанка, Снігуровка, Миколаїв, Очаків і Березанка.

Аналіз показав, що в районах станцій Первомайськ і Вознесенськ, що розташовані на півночі області генетичний тип ґрунтів в основному становить чорнозем звичайний, за механічним складом дані ґрунти є легко глинистими, повна вологоємність в орному шарі ґрунту і сто сантиметровому становить відповідно 76...69мм і 344...335мм, найменша вологоємність дорівнює 37...45мм і 147...196мм.

В районі станцій Баштанка і Снігуровка, які розташовані на сході області та станції Березанка, що розміщується у південно-східній частині, основний тип ґрунту – південний чорнозем з легко та важко суглинковим механічним складом, у більш важких ґрунтах повна вологоємність зростає в орному шарі до 89...105мм, а в 100-сантиметровому до 406...412мм, найменша вологоємність навпаки зменшується до 33...28мм і 152...133мм відповідно. На півдні області в районі станцій Миколаїв і Очаків у темно-каштанових середньо суглинкових ґрунтах повна вологоємність складає в шарі 0-20см 91...93мм, у 0-100см – 445...454мм, а найменша вологоємність знаходиться в межах 30...32 мм і 135...137мм, відповідно.